

Kokousmuistio

EU:n jätesäädöspaketin täytäntöönpanoa valmisteleva työryhmä

Kokous: Työryhmän 2. kokous

Aika: Keskiviikko 6.3.2019 klo 13.45-16.30

Paikka: Sosiaali- ja terveysministeriö, Meritullinkatu 8, Helsinki, kokoushuone Meritulli (1. kerros)

Osallistujat:

Anna-Maija Pajukallio, ympäristöministeriö	puheenjohtaja
Riitta Levinen ympäristöministeriö	varapuheenjohtaja
Tarja-Riitta Blauberg, ympäristöministeriö	pysyvä asiantuntija
Riku Eksymä, Suomen Kiertovoima ry	jäsen
Mika Honkanen, työ- ja elinkeinoministeriö	jäsen
Tuulia Innala, Suomen Kuntaliitto	jäsen
Kaija Järvinen, ympäristöministeriö	kutsuttu asiantuntija
Leena Kristeri, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry	varajäsen
Esa Kuitunen, Keski-Suomen ELY-keskus	jäsen
Otto Lehtipuu, Ympäristöteollisuus ja -palvelut YTP ry	jäsen
Päivi Määttä, Itä-Suomen aluehallintovirasto	varajäsen
Marja Ola, Kaupan liitto	jäsen
Mikko Paunio, sosiaali- ja terveysministeriö	jäsen
Hanna Salmenperä, Suomen ympäristökeskus	pysyvä asiantuntija
J-P Salmi, Suomen Kuitukierrätys Oy (TYNK)	jäsen
Sanna Toivanen, Ruokavirasto	MMM:n edustajan sijainen
Sirje Stén, ympäristöministeriö	kutsuttu asiantuntija
Pertti Sundqvist, Suomen luonnonsuojeluliitto	jäsen
Juha-Heikki Tanskanen, Rinki Oy	jäsen
Tiina Toivonen, Suomen Yrittäjät	jäsen
Teemu Virtanen, Pirkanmaan ELY-keskus	jäsen
Ella Särkkä, ympäristöministeriö	sihteeri
Eevaleena Häkkinen, ympäristöministeriö	sihteeri

Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13.55.

Sovittiin, että ke 15.5. kokous siirretään pidettäväksi ti 14.5. klo 9-12 (sisäministeriö, Kirkkokatu 12, 1. kerros, kokoushuone 242 Aleksanteri).

Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

Hyväksyttiin edellisen kokouksen muistio.

Tiedusteltiin kokousmuistiossa mainitusta Tiimeri-työtilan käyttämisestä työryhmän työskentelyssä. Puheenjohtaja totesi, että Tiimeri-työtila on mahdollista ottaa käyttöön, jos se koetaan tarpeelliseksi.

Jätelain määritelmät

Ella Särkkä esitteli jätelain määritelmiin tarvittavia muutoksia kokouskutsun liitteenä jaetun taulukon pohjalta (liite: Asialistan kohta 3, muutosehdotuksia jätelain määritelmiin).

Kirjallisia kommentteja aihekokonaisuuteen pyydetään viimeistään maanantaina 11.3.

Kokouksessa käytiin alustava keskustelu määritelmien sisällöstä ja niiden tulkinnasta. Lisäksi keskustelussa sivuttiin eri jätelajien jätehuollon vastuunjakokysymyksiä erityisesti sako- ja umpikaivolietteiden sekä rakennusjätteen osalta. Käydyssä keskustelussa esitettiin yleiskommenttina, että määritelmässä tulisi noudattaa mahdollisimman pitkälle direktiivin sanamuotoja. Varsinaisia muutosehdotuksia kokouksessa tehtiin yhdyskuntajätteen, maantäytön ja tuottajavastuun määritelmiin.

Yhdyskuntajätteen määritelmän osalta esitettiin, että siinä tulisi käyttää suoraan direktiivin sanamuotoa, jossa käytetään termiä ”kotitalous” eri tyyppisiin asuntoihin viittaamisen sijasta. Lisäksi muiden yhdyskuntajätteeseen kuuluvien jätteiden kuin kotitalouksissa syntyvien jätteiden osalta esitettiin myös pitäytymistä direktiivin sanamuodossa. Kokouksessa käytetyissä puheenvuoroissa ehdotus ei saanut yksimielistä tukea. Myös sihteeristön ehdotusta yhdyskuntajätteen määritelmäksi, jossa asuminen on voimassa olevan jätelain mukaisesti määritelty laajasti, tuettiin keskustelussa.

Maantäytön määritelmään esitettiin lisättäväksi direktiivin määritelmän mukaisesti, että maantäyttöön käytettävällä jätteellä on korvattava materiaaleja, jotka eivät ole jätettä, jätteen on sovellettava aiottuun käyttötarkoitukseen ja sen käyttö on rajattava siihen, mikä on ehdottoman tarpeellista kyseisen tarkoituksen toteuttamiseksi. Lisäystä pidettiin tarpeellisena näennäishyödyntämisen ehkäisemiseksi, vaikka se onkin päällekkäinen hyödyntämisen määritelmän kanssa.

Tuottajavastuun määritelmä esitettiin sisällytettäväksi jätelakiin täsmällisemmin direktiivin sanamuodon mukaisesti (...”taloudellisen vastuun tai taloudellisen ja järjestämisvastuun”). Näin vältettäisiin tarve muuttaa jätelain määritelmiä uudelleen tulevan kertakäyttömuoveja koskevan ns. SUP-direktiivin täytäntöönpanon yhteydessä.

Puheenjohtaja totesi, että kokouksessa saatu palaute otetaan huomioon määritelmien viimeistelyssä.

Ohjaukeinot yhdyskuntajätteen ja pakkausjätteen kierrätystavoitteiden saavuttamiseksi

Riitta Levinen esitteli asiaa kokouskutsun liitteenä lähetetyn PowerPoint-esityksen pohjalta (liite: Asialistan kohta 4, Alustavia hahmotelmia ohjaukeinoista yhdyskunta- ja pakkausjätteen kierrätystavoitteiden saavuttamiseksi).

Tarkoituksena on ollut työryhmäkeskustelujen pohjaksi hahmottaa alustavia ratkaisuja tarvittavista ohjaukeinoista. Ne perustuvat JÄTEKIVA-hankkeen tuloksiin, varhaisvaroitusraportin suositukseen ja YM:n kokeiluhankkeiden tuloksiin. Näitä on esitelty 15.2. Kiertotalous nyt –tilaisuudessa. Kokouskutsun yhteydessä lähetettiin linkki tilaisuuden esityksiin ja striimaukseen sekä taustamateriaalia ohjaukeinoista.

Kirjallisia kommentteja aihekokonaisuuteen pyydetään viimeistään maanantaina 11.3.

Yhdyskuntajätehuollon järjestämistä vastuut ja kierrätystavoitteet

Tuottajayhteisöille ja kunnille esitetty yhteistoimintavelvoite paperi- ja pakkausjätteiden erilliskeräyksen ja neuvonnan järjestämisessä sai alustavasti myönteisen vastaanoton. Yhteistoimintaa pidettiin kustannustehokkaana tapana järjestää erilliskeräys niin, että direktiiveissä asetetut kierrätystavoitteet voidaan saavuttaa. Keskustelussa kuitenkin tuotiin esille, että laissa olisi selkeästi määriteltävä, mistä yhteistoiminnassa tulee sopia, toiminnan valvonnasta sekä riitojenratkaisumenettelystä. Keskustelussa myös esitettiin, että tuottajayhteisöille tulisi antaa mahdollisuus tehdä yhteistyötä myös muiden sopimuskumppanien kuin kunnan kanssa.

Pakkausten osalta esitettiin, että tuottajia koskevat erilliskeräyksen velvoite-rajat eivät saisi olla tiukempia kuin mitä tuottajavastuusäädöksissä on asetettu tuottajavastuun kierrätystavoitteiksi. Tuottajan kustannusvastuun ei tulisi myöskään ulottua yhdyskuntajätteen kierrätystavoitteiden saavuttamiseen.

Sihteeristö totesi, että pakkausjätteiden kierrätys on otettava huomioon myös yhdyskuntajätteen kierrätystavoitteiden saavuttamisessa. Jätelain mukaan tuottaja on nytkin velvollinen ottamaan vastaan kaiken sen vastaanottoon tuodun pakkausjätteen riippumatta siitä, onko pakkausjätteen kierrätystavoitteet jo saavutettu. Yhteistoimintavelvoitteen todettiin olevan myös komission varhaisvaroitusraportissa suositeltu ohjauskeino. Lainvalmistelussa tullaan miettimään mm. sopimiseen liittyvien erimielisyyksien ratkaisemismenettelyä ja valvontakysymyksiä.

Erilliskeräysvaatimukset (kiinteistökohtainen ja aluekeräys)

Kiinteistökohtaisen keräyksen laajentamiseen suhtauduttiin yleisesti myönteisesti, mutta osa piti ehdotettuja vaatimuksia liian tiukkoina ja yksityiskohtaisina. Ehdotettiin vaatimusten joustavoittamista, jotta konkreettiset ratkaisut voidaan tehdä parhaiten paikallisiin olosuhteisiin sopiviksi ilman liikaa poikkeusmenettelyihin liittyvää byrokratiaa. Ehdotettiin myös erilliskeräysvaatimusten toteuttamista vaiheittain niin, että toimet kohdistettaisiin erityisesti sellaisiin jätejakeisiin, joiden määrällä on suurin merkitys kierrätysasteelle. Kunnan järjestämän kiinteistökohtaisen keräyksen ja aluekeräyksen katsottiin voivan tukea toisiaan, mutta niiden keskinäinen suhde tulisi optimoida. Ehdotettiin, että kiinteistökohtaiselle keräykselle voitaisiin asettaa vähimmäisraja (esimerkiksi 10 asuntoa) ja keräyksen laajentamisesta tämän yli voitaisiin määrätä kunnallisilla jätehuoltomääräyksillä paikalliset olosuhteet huomioiden.

Erilliskeräysvaatimusten laajentaminen myös muuhun kuin kuntavastuulliseen toimintaan sai myös tukea. Pidettiin johdonmukaisena vaatimusten kohdistamista mahdollisimman samantasoisina kaikkiin toimijoihin.

Keskustelussa tuotiin esiin, että mikäli kiinteistökohtaista keräystä laajennetaan ehdotetulla tavalla, palvelisivat aluekeräyspisteet enää vain pientä osaa nykyisestä asukasmäärästä. Tämä tulisi huomioida aluekeräysverkon tiheysvaatimuksissa.

Paperinkeräyksen osalta todettiin, että sitä koskeva nykyinen vastuunjako ja yhteistoiminta toimivat tällä hetkellä hyvin. Siksi paperinkeräystä koskevien velvoitteiden muuttamista tulisi välttää.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ehdotettua velvoitetta merkitä jätteen haltijan tekemät poikkeusilmoitukset jätetietojärjestelmään pidettiin merkityksettömänä, jos samalla ei säädetä viranomaisen velvoitteesta tarkistaa ilmoitus. Lisäksi ilmoitusten käsittelystä perittävistä maksuista aiheutuisi yrityksille huomattavia kustannuksia. Kustannuksia ja hallinnollista taakkaa aiheutuisi myös valvonnasta.

Kokouksessa kaivattiin eri vaihtoehtoja koskevia kustannus- ja muita vaikutusarvioita. Sihteeristö totesi, että kattavien vaikutusarvioiden laatimisessa ongelmana on, ettei muusta kuin kuntavastuullisesta jätteestä ole saatavissa tietoja. Työryhmän jäsenorganisaatioita pyydettiin toimittamaan kyseisiä tietoja vaikutusarvioiden laatimista varten.

Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus

Työryhmän käymässä keskustelussa sekä tuettiin että vastustettiin ehdotusta luopua kiinteistön haltijan järjestämästä jätteenkuljetuksesta.

Kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen poistamista kannattaneissa puheenvuoroissa katsottiin, että kierrätystavoitteisiin ei ole mahdollista päästä, jos kiinteistökohtaisesta kuljetusjärjestelmästä ei luovuta. Kaksoisjärjestelmän katsottiin heikentävän kannustavan taksan luomista ja kierrätyksen edistämistä.

Kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen säilyttämistä perusteltiin mm. kuntien mahdollisuudella ottaa huomioon paikalliset olosuhteet jätteenkuljetusjärjestelmästä päätettäessä. Direktiivi itsessään ei edellytä kuljetusjärjestelmän muuttamista. Aikataulusyistä työryhmän tulisi keskittyä vain jätedirektiivin täytäntöönpanon kannalta välttämättömiin linjauksiin.

Puheenjohtaja totesi, että lakimuutosta ei ole mahdollista rajata ainoastaan direktiivissä suoraan säädettyihin asioihin, sillä direktiiviudistuksessa ei ole käsitelty monia sellaisia kysymyksiä, jotka on ratkaistava direktiivin tavoitteiden saavuttamiseksi. On tärkeää pysyä avoimena erilaisille ehdotuksille. Jätelain voimaantulon jälkeen on saatu tietoa ja käytännön kokemuksia kaksoisjärjestelmän toimivuudesta, mikä antaa mahdollisuuden pohtia järjestelmän toimivuutta suhteessa uusiin ohjauskeinoihin. Sihteeristö pyysi ehdotusta kannattaneita ja vastustaneita tahoja kirjallisissa kommenteissa avaamaan näkemysten perusteluja ja arvioimaan pohjaesityksessä olevia perusteluja.

Mahdolliset muut asiat

Puheenjohtaja pyysi lähettämään kommentit käsiteltyihin aiheisiin sihteeristölle viimeistään maanantaina 11.3.2019.

Seuraava kokous pidetään keskiviikkona 20.3.2019 klo 13-16 oikeusministeriössä (os. Eteläesplanadi 10-12, 1. kerros, kokoushuone Julkisuus). Kokouksessa ei ole videoneuvottelumahdollisuutta.

Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 16.35.